

Sveitsin jääkiekko purjehtii myötätuulessa

Jääkiekolla on Sveitsissä pitkät traditiot, mistä osoituksena on vuosilta 1928-1953 yksi MM-kisojen hopeamitali ja peräti 8 pronssimitalia, joista kaksi oli samalla olympiamitaleita. Kesti kuitenkin kauan, ennen kuin Sveitsi hätyytteli uudelleen maailman huippua, mutta vihdoinkin vuonna 2013 Tukholman kisoissa punanutut ylsivät jälleen mitaleille, joka oli hopeinen. Kun Sveitsi toisti suorituksen kevään 2018 kisoissa Tanskassa ja hävisi loppuottelun (jälleen Ruotsille) vasta rangaistuslaukausten jälkeen, voi maan katsoa kuuluvan taas pysyvästi Euroopan jääkiekon suurmaihiin.

Paluuta huipulle on tukenut taloudellisesti vahva seurakiekko, sillä maan pääsarjan yleisömäärät ovat perinteisesti korkeammat kuin esim. Suomessa (lukuun ottamatta meneillään olevaa koronaviruksen sävyttämää kautta, jolloin on pelattu suureksi osaksi tyhjille katsomoille). Yleisömäärien kuningas jopa Euroopan tasolla on **SC Bern**, joka vetää 17.000 katsojaa vetävän hallinsa täyteen lähes jokaiseen kotiotteluunsa.

Lajiin kuuluu myös useita paikallisia ilmiöitä erikoisimpana perinteikäs kyläseura **HC Ambri-Piotta**. Gotthardin tunnelin eteläpuolella sijaitsevan vajaan 2.000 asukkaan kylän joukkue kerää 7.000 katsojan kotihalliinsa viikoittain 4.000-5.000 katsojaa ja kantonin paikallispelit **HC Luganoa** vastaan ovat loppuunmyytyt. Ambrilla on ympäri maailmaa peräti 40 fanclubia ja kun joukkue voittaa ottelunsa, virittävät katsojat kuorossa kylmiä väreitä nostattavan La Montanara-hymnin. Myös Luganon kotipeleissä on ajoittain infernaalisen etelämainen tunnelma.

Ticinon derbyn lisäksi kuumia paikallispelejä on nähty Zürichin seudulla hallitsevan mestarin **ZSC Lionsin** ja lentokenttäkaupunki Klotenin (**Kloten Flyers**) joukkueiden välillä. Tähän on tullut kuitenkin muutaman vuoden tauko, kun perinteikäs Kloten putosi keväällä 2018 sarjatasoa alemmaksi. Korvaavaa paikallispelitunnelmaa etsitään nyt Zürichin järven itäpäästä 30 kilometrin päässä sijaitsevan **Rapperswil-Jonan** kohtaamisista, vaikka ko. kaupunki sijaitseekin St. Gallenin kantonissa.

Bernin kantonissa nähdään perinteisesti kuumia paikallisvääntöjä SC Bernin ja **SC Langnau Tigersin** kesken. Kyseessä on aito Daavid vastaan Goljat asetelma, kun juustostaan paremmin tunnetun Emmentalin kyläseura Langnau haastaa pääkaupungin jättiläiset. Viime vuosina kartalle on palannut myös Romandien eli ranskankielisen alueen paikallispeli **Genève-Servette HC:n** ja **Lausanne HC:n** kesken. Ottelusta käytetään nimitystä Léman derby, sijaitsevathan molemmat kaupungit upean Geneve-järven eli Lac Lémanin rannalla.

Sveitsin pääsarjassa National Leaguessa pelaa tällä hetkellä 12 joukkuetta. Sarjan täydentävät **EHC Biel-Bienne**, **HC Fribourg**, **EV Zug** ja sokerina pohjalla maan kautta aikain menestynein jääkiekkoseura **HC Davos**. Kaiken kaikkiaan mestaruuspytty on löytänyt tiensä tähän 11.000 asukkaan kuuluisaan vuoristokaupunkiin peräti 31 kertaa.

Davos on jääkiekkofanille muutenkin mielenkiintoinen vierailukohde. Ehdoton huippu on joulun ja uuden vuoden välinen aika, jolloin kaupungissa pelataan maailman vanhin seurajoukkuekilpailu **Spengler Cup**. Vuodesta 1923 lähes yhtämittäisesti jatkunut turnaus kerää Davosin kauniin, puusta

rakennetun jäähallin täyteen jokaiseen peliin. Turnaus alkaa aina Tapaninpäivänä ja finaali pelataan Uuden Vuoden aattona puoliltapäivin, jotta kansa ehtii ajoissa juhlamenoihin.

Liput otteluihin kannattaa hankkia hyvissä ajoin etukäteen, sillä suosittu turnaus on myös high societyn suosima näyttäytymispaikka. Monet vakiovieraat tilaavat jo turnauksen aikana kausikorttinsa seuraavalle vuodelle, minkä lisäksi turismin huippusesonki takaa täydet lehterit. Turnauksen taloudellinen tuotto on huomattava ja ollut HC Davosin menestyksen tae, sillä muuten Davosin pelit pimeinä syysiltoina ennen hiihtosesonkia keräävät keskimääräistä vähemmän katsojia. Spenglercupin tasosta kertoo, että vuosien varrella runsaat parikymmentä suomalaisjoukkuetta on käynyt Davosissa yrittämässä onneaan, mutta vasta 2019 kuopiolainen **KalPa** venyi hieman yllättäen ensimmäisenä härmäläisjenginä turnausvoittoon.

Ennen jääkiekon kaupallistumista monella muullakin pienemmällä vuoristopaikkakunnalla oli menestyksekkäs jääkiekkjoukkue. Näistä mainittakoon sotien jälkeen mestaruuksia voittaneet **HC La Chaux-de-Fonds** (6 kertaa peräkkäin 1968-73), **EHC Arosa** (9 kertaa, joista viimeisin 1982), **HC Villars** (1963 ja 64) ja **EHC Visp** (1962). Jääkiekon MM-kisoja maa on järjestänyt kokonaista 10 kertaa, mutta yhdenottoista kisat vuonna 2020 valitettavasti peruuntuivat koronaviruksen takia.

Todennäköisesti paras esimerkki Sveitsin jääkiekon edistyksestä on kuitenkin runsas NHL-pelaajien määrän kasvu 2000-luvulla. Sitä ennen Sveitsin passia kantaneet NHL-pelaajat olivat lähinnä rapakon takana kasvaneita kahden passin miehiä, mutta viimeisen 20 vuoden aikana on useampi kotimaassaan kasvatuksen saanut pelaaja tehnyt tai paraikaa tekemässä upeata uraa jääkiekon hohdokkaimmilla areenoilla. Yksittäisistä pelaajista maininnan arvoisia ovat **Roman Josi**, **Nino Niederreiter**, **Mark Streit**, maalivahti **Jonas Hiller** sekä äskettäin New Jersey'n kapteeniksi nimetty **Nico Hischier**, joka oli myös ensimmäinen sveitsiläinen, joka varattiin liigaan numerolla 1. Myös Josi ja Streit ovat omissa seuroissaan kantaneet kapteenin C-kirjainta rinnassaan.

Sveitsin jääkiekossa on esiintynyt vuosien varrella lukuisa määrä lajin suomalaislegendoja. Tietyt entisaikojen pelaajat kuten **Jorma Peltonen** (Visp ja Zug), **Lauri Mononen** (Bern), **Kari Eloranta** (Lugano), **Reijo Ruotsalainen** (Bern), **Ari Sulander** (Zürich), **Petteri Nummelin** (Davos/Lugano), **Kimmo Rintanen** (Kloten/Lugano) ja **Tommi Santala** (Kloten) ovat edelleen seuroissaan kulttimaineessa. Paraikaa Sveitsin ylimmässä liigassa pelaa puolisen tusinaa suomalaista pelaajaa.

Viime vuosina suomalaisten vaikutus Sveitsin jääkiekossa on näkynyt vahvasti valmennuspuolella. Kyseinen pesti on maassa kuitenkin tuulinen ja kun vielä kauden 2019-20 alussa peräti neljällä seuralla kahdestatoista oli suomalainen valmentaja, niin sekä **Kari Jalonen** (Bern), **Ville Peltonen** (Lausanne) että **Sami Kapanen** (Lugano) ovat erinäistä syistä joutuneet jättämään tehtävän. Lisäksi **Antti Törmäsen** hyvin edennyt ura Bielin valmentajana keskeytyi ainakin väliaikaisesti vakavaan sairastumiseen. Mutta menestystäkin on tullut, sillä sekä Törmänen että Jalonen ovat voittaneet Bernin ruorissa Sveitsin mestaruuden. Myös **Alpo Suhonen** on vierailut maassa kahteen otteeseen, ensin Zürichin valmentajana 80-luvun lopulla sekä Klotenin mestaruuden takuumiehenä vuosina 1995 ja 1996.

Teksti: Jyrki Saulo